

OBLIČEJ

Opuchlé obličejce už v módě nejsou

Ve vzhledu tváře se odráží celé naše psychické i fyzické rozpoložení a stav. Jak se správně o obličej starat, kdy a jaké techniky pro jeho zkrášlení a zdraví podniknout, poradí plastická chirurgka Iveta Borges z pražské FN Bulovka.

Stáňa Sedová

Nevyhnutelný problém nastává, když začne stárnout. „Rozlišujeme čtyři typy stárnutí obličejce. **Deformační typ** je častý u slovanských žen. Pokožka je silnější s většími póry, typické jsou silnější tváře, které vlivem gravitace brzy padají dolů. Jeho opakem je drobně **vrásčitý typ** se suchou pokožkou a tenkou vrstvou podkožního tuku. Jako u prvních se zde projevují mimické vrásky, a to již před třicátým rokem,“ vyjmenovává lékařka.

„Pro **unavený typ** jsou typické otoky a tmavé kruhy pod dolními víčky a je častý v západní Evropě. Naproti tomu **svalový typ** je nejrozšířenější v Asii a je pro něj typické dobře vyvinuté obličejové svalstvo. Jeho výhodou je dlouho trvajícím mladistvý vzhled, který se ale rychle mění po menopauze.“

„Pro každý typ volíme jinou techniku ošetření. Samozřejmě lidé mívají různé kombinace těchto typů, takže kombinujeme i techniky a přístupy péče ke každému jednotlivě,“ vysvětluje Iveta Borges.

Obličej je složitý orgán, který zahrnuje kostní, svalové, cévní a nervové složky a vykonává různé funkce – od vyjadřování emocí až po základní životní procesy, jako je dýchání, žvýkání a komunikace.

Než se pleť na obličej dopracuje ke stárnutí, čeká ji v každém životním období zátěžová zkouška.

„Každý věk má své potíže. U miminek je pokožka obličejce hladká, skvěle hydratovaná s rychlou obnovou buněk. Ale často se jim i na tváři objevuje atopický ekzém. V mnoha případech zase rychle zmizí, u některých trvá roky. Stále častěji-

Ilustrace Martina Fischmeister

ší příčinou jeho výskytu jsou též potravinové alergie,“ připomíná plastická chirurgka a doplňuje: „Mám s tím i vlastní zkušenost, kdy byl atopický ekzém u mého syna projevem alergie na několik potravin – mléko, vejce, čokoládu, koření a ořechy.“

Kosti, svaly, nervy

Kůže vždy odráží, co se děje v těle. „Velké téma je samozřejmě akné, které přichází spolu s pubertou, ale bohužel s jejím odchodem někdy nemizí,“ připomíná Borges s tím, že výskyt akné je ovlivněn

genetikou, hladinou hormonů, ale i životním stylem a stravou.

Obličej tvoří část lebky a obsahuje několik kostí, které spolu vytvářejí jeho rámec – čelní kost, nosní a lícní kosti. V horní čelisti máme zuby a tvoří podklad pro nos a část úst. Dolní čelist, která tvoří spodní část obličejce a nese dolní zuby, je jediná pohyblivá kost obličejce. V obličejce máme ještě slzní kosti – malé kosti v oblasti očí, které pomáhají tvořit očníci, patrové kosti – nosní, sosenové a další drobné kosti.

Obličej je ovládán soustavou mimických svalů, které umožňují pohyb pokožky →

ky obličej. Kůže na obličejí je velmi tenká, citlivá a má několik vrstev. Obsahuje potní žlázy, které nám pomáhají regulovat tělesnou teplotu, a mazové žlázy, jež vytvářejí maz, který chrání kůži a vlasy před vysušením. Obličej je zásobován krví několika cévy a bohatě protkán nervy.

Více tumorů v obličejí

S přibýváním let vady na kráse obličej nabírají na závažnosti. „U stále mladších pacientů sledujeme následky slunečního záření a oslabené imunity v podobě vyššího výskytu tumorózních ložisek v obličejí.

V naší ambulanci za posledních pět let narostl výskyt melanomu na kůži až o jednu třetinu (93 případů v roce 2018 versus 135 v roce 2023). Obecně se týká především padesátníků a šedesátníků. Bohužel výjimkou ovšem nejsou ani děti nebo těhotné ženy,“ varuje lékařka.

Proto by pravidelné kontroly znamének dermatologem měly být samozřejmostí a v případě, že si člověk všimne nějakého rychle se měnícího útvaru, měl by lékaře vyhledat co nejdříve. „Přijde-li pacient včas, neproroste nádor do hlubších vrstev, nestihne se rozšířit, a jakmile ho odstraníme, je zcela vyléčen. Zůstane mu jen nenápadná jizva, kterou se nám například podaří schovat do vrásky.“

I když bychom si mohli myslet, že zrovna v obličejí lze nádor jen těžko přehlédnout, i s takovými příběhy se lékaři na vyhlášeném oddělení plastické chirurgie potkají.

„Šlo asi o pětasedmdesátiletého muže, který měl nádor pod okem. Zanedbal to do té míry, že mu překryl horní i dolní víčko. Žil sám a říkal nám, že mu na koukání stačí jedno oko. Operace tohoto bazaliomu, který představuje nejběžnější typ tumoru, rakoviny kůže, byla už velmi komplikovaná. Nádor jsme sice vyoperovali a po rakovině nezůstalo ani stopy, ale o oko přišel,“ uvádí jeden ze svých starších případů lékařka.

V České republice se provádí široká škála plastických zákroků na obličejí, které mohou být jak estetické, tak funkční, a lékaři k nim přistupují po zranění, nemoci nebo u pacientů s vrozenými anomáliemi.

Iveta Borges

V roce 2013 vystudovala Lékařskou fakultu MU v Brně a působila na oddělení chirurgie Nemocnice Ivančice, dále na Klinice ortopedie v ÚVN v Praze.

Nyní působí jako chirurgka na Klinice plastické chirurgie FN Bulovka.

Opakovaně se účastní zahraničních misí v rámci projektu Medevac, který se zaměřuje na pomoc pacientům v místech, kde je zdravotní péče obtížně dostupná. Naposledy léčila v Jordánsku.

Foto: archiv Iveta Borges

Novinkou je aplikace lososího spermatu

„Jde-li o zkrášlující zákroky zaměřené na zpomalování stárnutí, stále populární je botox, který redukuje množství vrásek. Pokud se jedná o doplnění objemu, nejčastěji využívané výplně jsou na bázi kyseliny hyaluronové nebo hydroxyapatitu vápenatého. Kyselina hyaluronová na sebe váže vodu a někdy může vytvářet dojem přeplněného obličejí. U některých typů je vhodnější hydroxyapatit, který vodu neváže a podporuje vlastní tvorbu kolagenu,“ konkretizuje plastická chirurgka.

„Horkou novinkou je ošetření pocházející z Jižní Koreje, které proslavila Kim Kardashian a Jennifer Aniston. Je to extrakt z DNA mlíčí (samčí pohlavní sekret ryb) divokého lososa, jehož genetická struktura je nejvíce podobná DNA lidských leukocytů. Účinek spočívá v tom, že stimuluje proces regenerace a zvyšuje syntézu elastinu a kolagenu,“ doplňuje Borges.

„Současný trend jde k naší radosti směrem k přirozenosti a svěžesti,“ míní lékařka s tím, že minulostí jsou už i aplikace nevstřebatelných materiálů. Veškeré látky, které nyní do těla lékaři vpustí, se rozloží.

Zdá se, že by tak z obrazovek a ulic moh-

Od nosu po bradu: Co umí plastická chirurgie

- **Rhinoplastika – plastika nosu.** Může být estetická, operace tvaru nosu, zmenšení, zvětšení či řešení asymetrie; nebo funkční, kvůli zakřivené nosní přepážce, která působí dechové obtíže.
- **Blefaroplastika – plastika víček.** Zákrok je zaměřený na odstranění přebytečné kůže a tukových váčků z očních víček.
- **Otoplastika – plastika uší.** Upravuje tvar a velikost uší, pokud jsou odstávající nebo mají jinou estetickou vadu.
- **Mentoplastika – plastika brady.** Zákrok zaměřený na úpravu velikosti a tvaru brady, která může být buď zmenšena, nebo zvětšena implantáty.
- **Korektivní plastická chirurgie – po úrazech nebo onemocněních.** V těchto případech se provádějí rekonstrukční plastické zákroky, které mají za cíl obnovit původní vzhled a funkci obličejí.
- **Facelift – plastika obličejí.** Je zákrok zaměřený na zpevnění pokožky obličejí, odstranění vrásek a zpevnění kontur obličejí.
- **Lipofilling – vyplnění obličejí vlastními tukovými buňkami.** Procedura, kdy se tuk odebírá například z břicha nebo stehen a vstříkují do obličejí, aby se vyplnily jemné vrásky, zlepšil objem tváří nebo rtů.
- **Botox a další dermální výplně.** Jde o kosmetickou proceduru, při které lékař vstříkne botulotoxin typu A nebo například kyselinu hyaluronovou do pokožky. V případě botoxu dočasně paralyzuje (zmrazí) svaly, což eliminuje vrásky nebo je vyplní.

ly zmizet odulé obličej a přepíchané rty. „I já mohu říct, že se mi přeplněné a oteklé obličej velmi nelíbí. Nepřehlédnutelné je to mezi lidmi například ve Velké Británii, kde výplně mohou aplikovat i kosmetičky bez zdravotnického vzdělání. U nás je to vždy plastický chirurg nebo dermatolog či lékař, který si doplnil certifikaci k výplním,“ připomíná.

„Krom jmenovaných mohou pomoci i kvalitní suplementy, tedy různé kolageny v prášku, hlavně certifikované, které můžou prospět i jinde v těle. Výrazně mohou pomoci také lymfatické masáže obličej a případná náprava vadného držení těla. Až poté bychom měli přistupovat k výplním nebo chirurgickým řešením,“ doporučuje Iveta Borges.

VČERA

Kořeny prvních plastických operací obličej sahají až do starověku, ale moderní plastická chirurgie, jak ji známe dnes, začala vznikat na přelomu 19. a 20. století. Brit-

ský chirurg sir Harold Gillies během první světové války vyvinul pokročilé metody pro rekonstrukci obličej vojáků, kteří utrpěli těžká zranění. V roce 1920 byla provedena první plastika nosu.

Po druhé světové válce začala plastická chirurgie nabírat na popularitě i z estetických důvodů. Během 20. století se stala běžnou součástí kosmetické medicíny a byla využívána nejen pro rekonstrukci, ale také pro zlepšení vzhledu.

DNES

„V současnosti k nám na estetické zákroky chodí ženy řekněme z běžné populace. Ne modelky. Nechtějí nic měnit, jen zbrzdit stárnutí. Zůstat svěží a stárnout s grácií. Vzrůstá také zájem mužů, zhruba od čtyřiceti let výš, přičemž největší zájem mají o botox a laserové ošetření obličej.“

Rozšiřuje se i věkové spektrum. Třicátnice využívají takzvaný baby botox jako preventivní opatření před tvorbou hlubších vrásek,“ popisuje Iveta Borges.

Stále však chybujeme. „Lidé pořád ještě málo používají krémy s ochranným UV faktorem na kůži. Přitom rozdíl stárnutí pleti a výskytu nádorů je velký a lékařsky prokázáný. Stačí spálení v mládí a za desítky let se objeví nádor,“ dodává s tím, že na obličej patří krém s padesátkou.

ZÍTRA

„Myslím si, že v Česku budeme následovat zahraniční trend – svěžesti, mladosti a přirozenosti. Lékaři budou využívat různé kombinace technik, výplňových materiálů a chirurgických metod pro konkrétního pacienta a jeho specifické potřeby a přání,“ věří lékařka.

Už nyní můžeme sledovat proměnu dřívě oteklých, kyselinou hyaluronovou napuštěných obličejů slavných hereček, kterým se téměř vrátil původní vzhled obličej a křivky. „Dá se z toho dostat, když si najdete šikovného plastického chirurga,“ radí Iveta Borges. ■

stana.sedova@pravo.cz